

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.023/2016/5.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2017. január 17.

Az ügy tárgya: embercsempészség büntette

Terhelt: L. R.

Első fok: Szegedi Járásbíróság, 13.Be.212/2015/2., ítélet, tárgyalás, 2015. február 3.

Másodfok: Szegedi Törvényszék, 3.Bf.215/2015/5., végzés, nyilvános ülés,
2015. október 26.

Az indítvány előterjesztője: védő

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

Az embercsempészség büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálván a Szegedi Járásbíróság 13.Be.212/2015/2. számú, illetőleg a Szegedi Törvényszék 3.Bf.215/2015/5. számú határozatait hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A terheltet a Szegedi Járásbíróság a 13.Be.212/2015/2. számú ítéletével bűnösnek mondta ki embercsempészség büntettében [az ítéleti megjelölés szerint: Btk. 353. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont]. Ezért 2 évi szabadságvesztésre és 2 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, és akként rendelkezett, abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Egyúttal elrendelte a terhelttel szemben a Békés Megyei Bíróság 14.B.419/2010/18. számú ítéletével kiszabott 2 évi - eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés végrehajtását.
- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Szegedi Törvényszék a 3.Bf.215/2015/5. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő.
- [4] A terhelt 2015. január 31-én 20 óra 20 perc körüli időben gépkocsival megjelent a 9 km szelvényél,

és az autóval a határátkelőhelytől 500 méterre lévő erdős terület közelébe ment. Elhaladt az útszélen várakozó, legalább 14 fő illegális migráns előtt, majd a határátkelőhelyre vezető út melletti bekötőútra visszatolatott és ott járó motorral megállt, azzal a céllal, hogy a mások által Magyarország területére a magyar-szerb zöldhatáron átvezetett, legalább 14 fő illegális migránst a gépkocsiba felvegye és őket az Európai Unió mélységi területére vigye. Ezzel a céllal kinyitotta a gépkocsi központi zárját, ekkor az erdős területen várakozó migránsok az autóhoz mentek, a gépkocsi hátsó ajtaját kinyitották, oda kb. 5-8 perc alatt csomagjaikat beadták, és 4 fő a kocsiba beszállt.

- [5] A terheltet 20 óra 35 perc körüli időben a helyszín közelében tartózkodó hivatásos mezőőr tetten érte, ekkor a gépjárműben, illetve annak közvetlen közelében 14 szír állampolgár tartózkodott, akik magyarországi tartózkodásuk jogszerűségét igazolni nem tudták, Magyarország államhatárát korábban, más embercsempészek segítségével, meg nem engedett módon, a zöldhatáron keresztül lépték át. A terhelt ezzel tisztában volt, és azzal, hogy az illegális migránsokat gépkocsijába felvette és Ausztriába kívánta eljuttatni, segítséget nyújtott ahhoz, hogy ők a magyar-szerb határ közeléből Ausztria területére jussanak.

II.

- [6] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben annak törvényes okaként a terhelt büntetőjogi felelősségének a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével való megállapítását, valamint téves minősítést, és ebből fakadóan törvénysértő büntetés kiszabását [az indítvány szerint a Be. 405. § (1) bekezdés a) és b) pontját] jelölte meg; érdemben a terhelt terhére rótt cselekmény embercsempészség büntette alapeseteként való minősítését, és enyhébb büntetés kiszabását kérte.
- [7] Indokai szerint a bíróság jogerős ítéletében tévesen minősítette a terhelt cselekményét embercsempészség minősített esetének. A Btk. 353. § (2) bekezdés a) pontja szerint az embercsempészség büntetési tétele akkor két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha azt vagyoni haszonszerzés végett követik el. Ezzel szemben az irányadó tényállás nem tartalmazza, hogy a terhelt akár a határsértőkkel, akár mással megállapodott volna anyagi ellenszolgáltatásról, és ennek ellenében szállította volna a migránsokat. Ezért a jogerős ítéleti minősítés törvénysértő.
- [8] A védő kitért arra, hogy a Btk. 353. § (2) bekezdés b) pontja sem ad alapot a terhelt cselekményének súlyosabb minősítésére; mivel cselekményéről előzetesen senkivel nem tárgyalt, nem állapodott meg, ezért tudata azt sem fogta és nem is foghatta át, hogy hány - így azt sem, hogy egynél több - határsértőt kell segítenie. Ezért - a védő álláspontja szerint - a több személynek való segítségnyújtás sem róható a terhelt terhére.
- [9] Következésképp - az indítvány szerint - a terhelt bűnössége legfeljebb embercsempészség büntettének alapesetében állapítható meg, aminek büntetési tétele viszont csupán egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.
- [10] A védő a büntetés kiszabása kapcsán idézte a Btk. 79., 80. és 82. §-át, és azt fejtette ki, hogy a helyes minősítés alapul vételével, e rendelkezésekre tekintettel kell a büntetést kiszabni, és ekként a terhelttel szemben pénzbüntetés vagy rövid tartamú szabadságvesztés kiszabása indokolt.
- [11] A Legfőbb Ügyészség a BF.1061/2016. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, és a támadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.
- [12] Indokául utalt arra, hogy a Be. 423. § (1) bekezdése alapján irányadó tényállás szerint a terhelt azért ment a határátkelőhely közelébe, hogy az ott várakozó 14 fő illegális migránst az általa vezetett gépkocsiba felvegye és Ausztriába szállítsa. E tényállásból helyes az a következtetés, miszerint a terhelt több személynek nyújtott segítséget; ekként helyes az ezen alapuló - az ítélet indokolásában szövegszerűen is feltüntetett - minősítés is. Pusztán az elsőfokú ítélet - a bíróság elé állításról készített feljegyzésben szereplő elírás átvételével - a minősítés alapjaként téves törvényhelyet

tüntetett fel, amit a másodfokú bíróság sem korrigált.

- [13] Ekként a vagyoni haszonszerzés hiányára vonatkozó érvelés közömbös, mert a bíróság azt nem is rótta a terhelt terhére. Arra pedig alappal nem hivatkozhat a védő, hogy a terhelt tudata a több személynek való segítségnyújtást nem fogta át, mert az irányadó tényállás szerint a terhelt a gépkocsi központi zárját kinyitotta, majd engedte a migránsokat bepakolni és beszállni. Ezért - az ügyészi álláspont szerint - a terhelt terhére rótt cselekmény minősítése törvényes, a büntetés pedig az annak megfelelő törvényes keretek között került kiszabásra.

III.

- [14] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.
- [15] A nyilvános ülésen a védő indítványát változatlan tartalommal tartotta fenn. Álláspontja szerint a jogerős ítéletben a terhelt terhére rótt bűncselekmény helyes minősítése embercsempészás büntetnének alapesete, ami miatt enyhébb büntetés kiszabását kérte.
- [16] A Legfőbb Ügyészség képviselője ugyancsak fenntartotta az átiratában foglaltakat, miszerint az indítványnak a Be. 353. § (2) bekezdés a) pontja szerinti minősítő körülmény megállapíthatóságát támadó érvelése okafogott, a hivatkozott törvényhely b) pontjára vonatkozó érvelése pedig nem alapos, és így a támadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.
- [17] Utalt rá, hogy az irányadó tényállás szerint a terhelt elhaladt a rá várakozó migránsok előtt, majd a központi zárat kinyitotta, és engedte a migránsok beszállását, csomagjaik bepakolását is. Követezésképp a több személy részére való segítségnyújtás megalapozza az embercsempészás minősített esetének megállapítását, a jogerős ítéletben kiszabott büntetés pedig az arra irányadó büntetési tétel alsó és felső határa közé esik; ebben az esetben pedig a törvényes keretek között kiszabott büntetés felülvizsgálatára nem kerülhet sor.
- [18] A terhelt felszólalásában csatlakozott védőjéhez.

IV.

- [19] A Kúria előjáróban utal arra, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogás lehetőségét, de kizárólag a Be. - helyesen - 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában felsorolt anyagi és eljárásjogi okokból biztosítja. Ugyanakkor kétségtelen, hogy e felsorolás a) és b) pontja megegyezik a Be. 2006. július 1. napját megelőzően hatályos szövege szerinti 405. § (1) bekezdés a) és b) pontjával. Így az indítványban hivatkozott okok alapján a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslati mód - törvényes feltételeik megvalósulása esetén - a törvény szerint arra jogosultak számára igénybe vehető.
- [20] A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti felülvizsgálati ok azonban - egyidejűleg, ugyanazon tényekre alapítva - kizárja egymást. A terhelt javára a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerinti okból benyújtott indítvány a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítását sérelmezi, és a terhelt felmentését vagy az eljárás megszüntetését célozza; ezzel szemben a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontján alapuló indítvány nem sérelmezi a terhelt bűnösségének kimondását, hanem csak (a törvényhely első fordulata szerinti esetben) a terhére rótt bűncselekmény minősítését kifogásolja, és célja - a helyes minősítésre tekintettel - enyhébb büntetés kiszabása vagy intézkedés alkalmazása. Ennek megfelelően az indítvány érvei - jelen esetben - kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés b) pont első fordulata szerinti felülvizsgálati oknak feleltethetők meg, és így a felülvizsgálatra is - a Be. 423. § (4) bekezdésére tekintettel, az említett törvényhely (5) bekezdése szerint hivatalból vizsgálendő eljárási szabálysértéseken túl - csak ez okból kerülhet sor.
- [21] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pont első fordulata szerinti felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéletben megállapított, és a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás alapul vételével a jogerős ítéletben

- a terhelt terhére rótt bűncselekmény minősítése téves,
- a kiszabott büntetés törvénysértő,
- és e két körülmény között oksági összefüggés áll fenn; azaz a kiszabott büntetés a téves minősítés következtében törvénysértő.

[22] Ezért felel meg az indítvány - tartalma szerint - a szóban lévő felülvizsgálati oknak; az a hivatkozás ugyanis, miszerint a terheltnek a jogerős ítéletben felrótt magatartása nem meríti ki az embercsempészségnek a Btk. 353. § (2) bekezdés a) vagy b) pontja szerinti minősítő körülményét, és így az csupán az embercsempészség Btk. 353. § (1) bekezdése szerinti alapeseteként minősül, alapos volta esetén enyhébb büntetési tételt eredményezne, és ezért - ebben az esetben - valóban vizsgálni kellene, hogy a jogerős ítéletben kiszabott büntetés az alacsonyabb tételkeretek alapul vételével is törvényes-e.

[23] A terhelt terhére rótt cselekmény elkövetésekor hatályos Btk. 353. § (2) bekezdése szerint az embercsempészség büntette két okból minősül az alapesethez képest egy szinttel súlyosabban; mégpedig akkor, ha az elkövető az embercsempészt

- vagyoni haszonszerzés végett [Btk. 353. § (2) bekezdés a) pont], vagy

- vagy államhatár átlépéséhez több személynek segítséget nyújtva [Btk. 353. § (2) bekezdés b) pont]

követi el.

[24] Kétségtelenül az elsőfokú ítélet mind a rendelkező részében, mind indokolásában a Btk. 353. § (2) bekezdés a) pontját hívta fel a súlyosabb minősítés jogszabályi alapjaként, és azt a másodfokú bíróság sem változtatta meg. Ugyanakkor a jogi minősítést megalapozó ténybeli körülményként, szövegszerűen, már az elsőfokú bíróság is a több embernek való segítségnyújtást jelölte meg, saját minősítéséhez kapcsolódóan (elsőfokú ítélet 6. oldal második bekezdés), és azt a másodfokú bíróság ugyancsak nem érintette.

[25] Az indítvány helyesen hivatkozott arra, hogy a Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálat során is irányadó jogerős ítéleti tényállásban nem szerepel olyan ténymegállapítás, ami alapot adna olyan jogkövetkeztetésre, miszerint a terhelt a cselekményét vagyoni haszonszerzés végett követte el (ilyen tényt egyébként az ügyészi vád sem rótt a terhelt terhére).

[26] Ezzel szemben az irányadó tényállás azt rögzíti, hogy a terhelt gépkocsijával elhaladt a várakozó, egynél jóval több (legalább 14) migráns előtt, majd visszatartott hozzájuk, és kinyitotta a gépkocsi központi zárját. A migránsok ezt követően mintegy 5-8 percen keresztül pakolták be csomagjaikat a járműbe, négyen pedig be is szálltak abba. Mindebből pedig az következik, hogy a végig a gépkocsijában tartózkodó terheltnek észlelnie kellett, hogy egynél több migráns várakozik rá, és abban a téves feltevésben sem lehetett, hogy közülük csak egy személy csomagját rakják be - ennyi időn keresztül - az autójába. Ezt követően pedig azt már ugyancsak észlelnie kellett, hogy nem egy, hanem négy személy szállt be mellé a járművébe.

[27] A jogerős ítéletben megállapított tényállásból tehát nem csak a több személynek való segítségnyújtás ténye, hanem a terheltnek az arra vonatkozó tudattartalma is kétséget kizáróan kitűnik. Az elsőfokú ítéletnek a másodfokú bíróság által nem módosított szöveges indokolásából pedig egyértelművé válik az is, hogy a bíróság is - jogerős ítéletében - ezt rótta fel minősítő körülményként a terheltnek; ugyanakkor nem az annak megfelelő jogszabályi helyet hívta fel.

[28] Kétségtelen tehát, hogy a terhelt cselekményének a jogerős ítéletben megállapított jogi minősítése nem helytálló, azonban pusztán annyiban, hogy a Btk. 353. § (2) bekezdése szerinti súlyosabb minősítés alapjául a hivatkozott törvényhely b) pontja helyett, annak a) pontját hívta fel. Az irányadó tényállás és a jogi minősítés szöveges indokolásából azonban egyértelműen kitűnik az is, hogy ez nem téves jogkövetkeztetésre, hanem pusztán elírásra, elvételre vezethető vissza, amit a másodfokú bíróság sem észlelt.

[29] Mindez ugyanakkor az indítvány alapjául szolgáló felülvizsgálati ok szempontjából közömbös; az embercsempészség Btk. 353. § (2) bekezdése szerinti minősített esetének büntetési tétele ugyanis független attól, hogy az az említett törvényhely a) vagy b) pontján alapul. A jogerős ítéletben ezért a

Btk. 353. § (2) bekezdéséhez kapcsolódó büntetési tétel alkalmazása tehát a jogi minősítésnek az említett részében nem helytálló volta ellenére is törvényes, az e kereteken belül kiszabott büntetés pedig önmagában már nem lehet felülvizsgálat tárgya (BH 2012.239., BH 2005.337.III.).

- [30] Végezetül megjegyzi a Kúria, hogy a büntetés mértékét éppen az indítvánnyal célzott büntetési tétel alapul vételével határozta meg jogerős ítéletében a bíróság. Az indítvány ugyanis arra hivatkozott, hogy az embercsempészség minősített esete a Btk. 353. § (2) bekezdése szerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, míg a Btk. 353. § (1) bekezdése szerinti alapeset egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, és a büntetést ez utóbbi tételkeret alapul vételével indítványozta kiszabni.
- [31] Valójában azonban az embercsempészség alap- és minősített esetének büntetési tételét az egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról szóló 2015. évi CXL. törvény 32. § (1) és (2) bekezdése emelte fel - a Btk. módosításával, 2015. szeptember 15-i hatállyal - az indítványban írt mértékre. Azt megelőzően - így a cselekmény elkövetésekor és elsőfokú elbírálásakor - az embercsempészség alapesetének büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés volt, és éppen a (2) bekezdés szerinti minősített esetet fenyegette a törvény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel.
- [32] Az elsőfokú bíróság tehát szükségszerűen ez utóbbi keretek között szabta ki a terhelt büntetését; az pedig valóban súlyos törvénysértés lett volna a másodfokú bíróság részéről, ha a Btk. 2. § (1) és (2) bekezdését megsértve, a terheltre nézve - a magasabb büntetési tételre tekintettel - kifejezetten hátrányosabb megítélést eredményező, elbíráláskori büntetőtörvény alkalmazására tért volna át. A másodfokú bíróság azonban értelemszerűen nem tette ezt, amit egyébként az is bizonyít, hogy ügydöntő végzése 3. oldalának első bekezdésében az alkalmazott büntetési tétel középértékűként három évet jelölt meg. Ez pedig - a Btk. 80. § (2) bekezdés második mondata szerint - az egy évtől öt évig terjedő büntetési tételkeretből adódik; két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztést alapul véve az irányadó középérték 5 évi szabadságvesztés lett volna.
- [33] Ekként a Kúria - miután nem észlelt más olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

V.

- [34] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja.
- [35] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. január 17.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző